

LÜHIKROONIKA

• 10. augustil avati Kuusalus Eduard Ahrensi ausammas. Eesti Keele Instituudi, Emakeele Seltsi ja Õpetatud Eesti Seltsi korraldusel peetud konverentsil esinesid Andres Andresen (ÖES; „Ahrensi aeg“), Kristiina Ross (EKI, ES; „Hiiglaste õlgadel: Eduard Ahrensi kohast eesti kirjakeele loos“), Hannu Remes (ES-i välisliige; „Eduard Ahrens ja Elias Lönnrot“), Mati Hint (ES; „Eesti ortograafia ei vaja oma kaht põhireeglit“), Fred Puss (ÖES; „Uue kirjaviisi kasutamisest kirikuraamatutes“) ja Maire Raadik (EKI, ES; „Tänapäeva õigekirjalahingud“).

• 3.–6. septembrini käisid Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonna teadlased Minskis, kus 5. septembril toimus Valgevene Rahvusliku Teaduste Akadeemia kultuuri, keele ja kirjanduse uurimiskeskuses Eesti-Valgevene ühisseminar „Миссия выполняема: Перспективы изучения фольклора 3“ („Võimalik missioon: Folklooriuurimise perspektiivid 3“). Kirjandusmuuseumist esinesid Piret Voolaid, Eda Kalmre, Mare Kõiva, Liisi Laineste, Andres Kuperjanov, Katre Kikas, Tõnno Jonuks ja Reet Hiemäe.

• 4.–6. septembrini toimus Tartu Tartu Ülikooli kultuuriteaduste ja kunstide instituudi ning keelte ja kultuuride kolledži korraldusel IX rahvusvaheline balti kirjakultuuri sümposium „Valgustusajastu meediumid“ („Medien der Aufklärung. Aufklärung der Medien“). Saksamaa, Läti ja Eesti teadlaste ettekanded käsitlesid teemasid, nagu kuidas ja kelle vahendusel jõudsid uued ideed ja ideaalid Euroopa valgustuse keskustest Baltimaadesse, kus tekkisid valgustuslike ideede sõlmpunktid ja peamised kanalid, kes olid Balti valgustuse peamised vahendajad ja kes selle adreerisid jpm. Eesti teadlastest pidasid ettekanded Liina Lukas, Silke Pasewalck, Juhan Maiste, Kairit Kaur, Kristel Pappel, Tiina-Erika Friedenthal, Eduard Parhomenko, Eva Piirimäe, Kadi Kähär-Peterson, Ulrike Plath, Merili Metsvahi, Epi Tohvri, Mati Laur ja Aira Võsa.

• 8. septembril tähistati Tallinna Ülikoolis kõnekoosolekuga Emakeele Seltsi auliikme emeritprofessor Mati Hindi 80. sünnipäeva. Ettekannetega esinesid Mati Hindi kolleegid ja õpilased: Karl Pajusalu („Ei saa me läbi liivita...“), Annekatrin Kaivapalu („Analoogia keeles ja keeleõppes“), Tõnu Tender („Mati Hint Keele ja Kirjanduse Instituudi „kirja pandud asjade maailmas“) ja Jaak Urmet („Keelekasutus. Vastalise märkmeid“).

• 8. septembril toimus Tallinnas rahvusvaheline selge sõnumi konverents, mille korraldas Eesti Keele Instituut koos Eesti Keeletoimetajate Liidu, Euroopa Komisjoni Eesti Esinduse, Eesti Kujundusgraafikute Liidu ja E-riigi Akadeemiaga. Avasõnavõtuga esinesid 2017. aasta selge sõnumi võistluse patroon, õiguskantsler Ülle Madise ja EKI direktor Tõnu Tender. Ettekannetega astusid üles Karin Aleksandrov (Maksu- ja Tolliamet; „Oleks ettepanek rääkida lihtsas eesti keeles“), Elina Pallasvirta (Soome; „Rewriting the Finnish tax administration's letters and decisions“), Sissel Motzfeldt, Ragnhild Samuelsberg (Norra; „With a little help from my friends. Politicians, laws and rock and roll – changing the Norwegian law-making process“), Kiira Udu (Päästeamet; „Kuidas öelda vähesega palju ehk sotsiaalmeediaajastu väljakutsed Päästeametis“), Ingrid Olsson (Rootsi; „Sweden – plain language Nirvana?“), Aino Piehl (Soome; „How do government agencies get to enjoy benefits of plain language“), Margus Simson (Ziraff; „Lihtsus on ülekasutatud sõna. Mida see digitaalses teenustes tegelikult tähendab?“), Tanel Kärp (EKA; „Kasutajakeskne disain – moehullus või tulevik?“), Piret Reinson (Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus; „Kas selleks, et rääkida maailmas Eesti lugu, on vaja märki?“) ja Katrin Hallik, Katre Kasmets (EKI; „Täna laual selge sõnum“).

• 8. septembril korraldas Eesti Piibliselts Tallinnas Eesti-Soome-Ungari konverentsi „Pühakiri – käsikirjast

eestikeelse piibli. Reformatsioon 500". Esinesid Kristiina Ross („Eestikeelse piibli tee käsikirjast trükitud raamatuni”), Edina Ēva Zvara („Ungarikeelse piibli ajalugu”), Anna Perälä („Mikael Agricola, soomekeelse piibli tõlkija ja väljaandja”), Marton Szentpeteri („Saalomoni templi arhetüüpsed versioonid ajaloos ja filosoofias”), Mart Rannut („Suulisest pärimusest piiblitõlkeni: mõjurid ja järeled”) ja Jaan Bärenson („Pühakiri ja emakeelne piibel reformatsiooni kontekstis”).

• 14.–15. septembril toimus Rakveres Eesti Keele Instituudi korraldusel keeleteaduse, filosoofia ja semiootika doktori-kooli raames seminar „Sõnavarauurimisest e-leksikograafiani”. Käsitlevad teemad puudutasid sõnavara uurimist (sünkrooniline, diakrooniline leksikoloogia, semantika, onomastika, etümoloogia, terminoloogia jne) ja leksikograafiat (korpusleksikograafia, õppeleksikograafia, e-rakendused, veebisõnastikud). Esinesid Anna Dziemianko (Poznani Adam Mickiewicz'i ülikool), Carsten Levisen (Roskilde ülikool), Ene Vainik, Geda Paulsen ja Margit Langemets (EKI).

• 18. septembril pidasid Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuurilooline Arhiiv ning Tartu Ülikooli semiootika ja filosoofia instituut Tartu Ülikoolis konverentsi „Eksiil ja mälu. Tähtpäevakonverents Tiina Kirsist ja Bernard Kangrost”. Ettekannetega esinesid Aija Sakova („Tiina Kirsi looming kui mitmeharulise puu tihedalt põimunud võra”), Jaan Undusk („Eksiili eelised. Siberi eesti kirjanik Jaan Kross”), Cornelius Hasselblatt („Seitsmenda rahukevade valeretseptioon”), Tiina Kirss („Maakamar, tuiskliiv ja pagulus: Mõtteid Bernard Kangro proosaloomingust”), Aigi Rahi-Tamm („Kas üks või mitu Eestit: vaateid kodumaale ja kodumaatusele 1940.–50. aastate sündmuste kontekstis”), Leena Kurvet-Käosaar („Kodune äng ja lumm”), Siobhan Kattago („Hariduse pikk ja käänuline tee: miks uurimata elu ei ole elamist väärt”), Raili Marling („Soost, kirjandusest ja teooriast piirilseisja pilguga”) ning Eneken Laanes („Mõistus ja tunded: ääre-

märkusi Tammsaare „Kõrboja peremehele”).

• 20. septembril toimus Tartu Loodusmajas seminarisarja „Looduskirjeldus” uue hooaja „Kalad ja linnud” esimene koosviibimine. Avaseminaris vaadeldi kalade ja lindude kujutamist mütoloogias ja usundites: eepustes, pühakirjades ning müütides.

• 22. septembril toimus Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuses kirjanduslikule linnale pühendatud sümposium „Literature and the Multilingual City”. Esinesid Ivo Heinloo (TLÜ; „Heterotopia in Estonian literature”), Topi Lappalainen (Helsingi ülikool; „Helsinki and Tampere in prose poems with a paratextual dimension: Galleria by Kari Aronpuro and händelser by Henrika Ringbom”) ja Ene-Reet Soovik (TÜ; „Meelis Friedenthal and The Willow King”).

• 22. septembril peeti Eesti Kirjandusmuuseumis seminar rahvalikust värsiloomest Valgevenes. Juras Paciupa pidas venekeelse ettekande „Kuidas on moodustatud rahvalik värs? Mõningaid teoreetilisi, metodoloogilisi ja tekstoloogilisi probleeme valgevene materjali põhjal”.

• 25.–28. septembrini tähistas Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiiv oma 90 aasta juubelit rahvusvahelise konverentsiga „Arhiivid kui teadmiste teejaamad: mõtteid ja mõjusid” („Archives as Knowledge Hubs: Initiatives and Influences”). Kutsutud esinejad olid Sadhana Naithani (Jawaharlal Nehru ülikool, New Delhi; „Related by contradiction: Folklore and archive”) ja Dace Bula (Läti kirjanduse, rahvaluule ja keele instituut; „Hidden tales: Contextualism, reflexivity and folklore archives”). Eestit esindasid Ave Goršič, Liina Saarlo, Mari Sarv, Ergo-Hart Västriik, Indrek Jääts, Marleen Metslaid, Katre Kikas, Taive Särg, Ülo Valk, Elo-Hanna Seljamaa, Sille Kapper, Eda Kalmre, Liisi Laineste ja Risto Järv. Peale Eesti teadlaste esinesid Ameerika Ühendriikide, Austraalia, Soome, Venemaa, Läti, Ungari, Sloveenia, Brasiilia ja Islandi uurijad.

• 27. septembril leidis Tallinna Ülikoolis aset sügissemestri esimene seminar „Hübriidsus humanitaarias”, kus esines Aurika Meimre ettekandega „Tekst ja kommentaar: kellele ja milleks?”. Ettekande diskutant oli Märt Väljataga.

• 27. septembril toimus Tartu Loodusmajas seminarisarja „Looduskirjeldus” teine seminar. Ornitoloog Aire Orula abiga tegeldi Jüri Piigi jutustusega „Matsalu roostikus” ning Peep Ilmeti luulekoguga „Matsalu mail”. Arutleti looduskirjelduse ja tegelikkuse suhete üle.

• 28. septembril tähistati Paides Hermann Hesse 140. sünniaastapäeva konverentsiga „Hermann Hesse – baltisaksa kirjanik?”. Hesse elust ja tegevusest kõneles Eva Pormeister, Hans-Jürgen Schmeizer rääkis teemal, kas ja kuidas mõjutas kirjanik Hesse baltisaksa päritolu tema loomingut, Janika Kronberg tutvustas Hesse mõju eesti kirjanike loomingule ja Liina Lukas seda, kuidas Baltimaade ajakirjandus suhtus Hesse loomingusse.

• 29. septembril peeti Tallinnas Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse teadusseminar „Kultuuripöimingu eesti moodi: Lennarti ja Jaani juhtum”. Ettekande pidas Rein Undusk, kes kõneles Lennart Merest ja Jaan Krossist kui eesti mälu hoidjaist.

• 29. septembril tähistas Emakeele Selts Tallinna Ülikoolis Euroopa keelte päeva üliõpilaskonverentsiga. Süntaksi ja semantika plokis esinesid Mari Aigro (Cambridge'i ülikool; „Polaarsed küisõnad ja nende allikad – diakrooniline uuring ja mudel”), Tiina Vahtras (TLÜ;

„Vaesuse metafooride kognitiivsed ja sotsiaalsed tähendused 2016–2017. a meediatekstide näitel”) ja Aimi Pikksaar (TÜ; „Katsed ja mitmemõõteline statistika polüseemia uurimisel”). Foneetika plokis astusid üles Enel Pöld (TÜ; „Pika vokaali järgse konsonandi hääldus ühesilbilistes *i*-tüvelistes sõnades eesti murretes”) ja Katrin Leppik (TÜ; „Eesti keele vokaalitegokategoriad hispaania ja eesti emakeelega katseisikute tajus”).

• 29.–30. septembril toimus Tallinna Ülikoolis rahvusvaheline konverents „Frontiers in Comparative Metrics 3”, mis oli pühendatud väljapaistvale eesti värsiteadlasele Jaak Põldmäele, kes oleks sellel aastal saanud 75-aastaseks. Kutsutud esinejad olid Chris Golston (California Fresno ülikool, USA; „A quantitative meter for PIE using Greek, Sanskrit, and Old English”), Bruno Paoli (Lyoni Lumière'i ülikool; „Arabic metrics beyond the vicious circle of theories”), Geoffrey Russom (Browni ülikool, USA; „Optimality theory and poetic form”) ja David Chisholm (Arizona ülikool, USA; „Verse form as metaphor: Metrical, lexical and semantic aspects of German knittelvers”). Eestit esindasid Rebekka Lotman („Estonian sonnet: incidence, meter and rhyme”), Mari Sarv („Ideological interpretations of Estonian runosong meter: research and literary use”) ja Mihhail Lotman („Are there autonomic laws of verse rhythm?”).

• 29.–30. septembrini korraldas Tartu Ülikooli vene kirjanduse õppetool rahvusvahelise seminari „Kooliõpik ideoloogilise tekstina”. Osalesid Venemaa, Bulgaaria, Soome ja Eesti teadlased.